

II

(Forberedende retsakter)

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

Udtalelse om

- I. flerårigt forsknings- og udviklingsprogram for Det europæiske økonomiske Fællesskab vedrørende teknisk grundforskning
- II. fastlæggelse af et flerårigt forsknings- og udviklingsprogram for Det europæiske økonomiske Fællesskab vedrørende anvendelse af nye teknologier

Den tekst, som har været genstand for udtalelsen, er offentliggjort i *De Europæiske Fællesskabers Tidende* nr. C 230 af 27. august 1983, side 3.

A. UDTALELSENS JURIDISKE GRUNDLAG

Rådet besluttede den 11. juli 1983, i medfør af artikel 198 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, at høre Det økonomiske og sociale Udvalg om det nævnte emne.

B. DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALGS UDTALELSE

Det økonomiske og sociale Udvalg vedtog på sin 211. plenarforsamling afholdt i Bruxelles den 26. og 27. oktober 1983 sin udtalelse om det nævnte emne.

Udtalelsens ordlyd er følgende:

DET ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG
HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 198,

under henvisning til anmodning af 11. juli 1983 fra Rådet for De europæiske Fællesskaber om Udvalgets udtalelse om Kommissionens forslag til et flerårigt forsknings- og udviklingsprogram for Det europæiske økonomiske Fællesskab vedrørende teknisk grundforskning og om fastlæggelse af et flerårigt forsknings- og udviklingsprogram for Det europæiske økonomiske Fællesskab vedrørende anvendelse af nye teknologier,

under henvisning til beslutning truffet af sit præsidium den 5. juli 1983 om at pålægge Afdelingen, for industri, handel, håndværk og tjenesteydelser at udarbejde udtalelse om forslagene,

under henvisning til udtalelse vedtaget af Afdelingen for industri, handel, håndværk og tjenesteydelser på mødet den 5. oktober 1983,

under henvisning til mundtlig beretning aflagt af ordføreren, Herbert Nierhaus, og

under henvisning til forhandlingerne på den 211. plenarforsamling den 26. og 27. oktober 1983, mødet den 26. oktober 1983 —

enstemmigt

VEDTAGET FØLGENDE UDTALELSE:

1. Indledning

Kommissionens forslag til et flerårigt forsknings- og udviklingsprogram for Det europæiske økonomiske

Fællesskab vedrørende teknisk grundforskning og om anvendelse af nye teknologier føjer sig til rækken af underprogrammer under handlingsprogrammet for forskning vedrørende industrielle teknologier. Forslagenes formål, indhold og betydning skal derfor ses på baggrund af og i tilknytning til forskningshandlingsprogrammet, hvis formål bl.a. er at forbedre industriens konkurrenceevne, som er en af de vigtigste målsætninger i EF's rammeprogram for forskning og udvikling⁽¹⁾. I betragtning af de omfattende problemer, som skal løses, udgør de foreslåede bevillinger et minimum.

2. Forskningshandlingsprogrammet

Udvalget er helt enig med Kommissionen i, at der ud over de industrier, som fremstiller højteknologiske produkter, også vil være andre industrigrene, som i en overskuelig fremtid fortsat vil kunne bidrage væsentligt til at løse EF's økonomiske og sociale problemer. Det er nødvendigt at øge disse industrigrenes konkurrenceevne⁽²⁾. Imidlertid skal forskningsprogrammet, således som Kommissionen også selv fastslår, ikke blot være rettet mod anvendelsesmuligheder inden for industrien, men også være betinget af »generelle overvejelser af social og økonomisk art, herunder sådanne, der bidrager til at forbedre arbejdsvilkårene, sundheden og sikkerheden«.

Ud fra den grundlæggende betragtning, at det i første række er industrien selv, som bærer hovedansvaret for den produktionsorienterede forsknings- og udviklingsvirksomhed, et det nødvendigt med en klar rammelovgivning for samarbejdet dels mellem Kommissionen og de berørte parter og dels mellem de berørte parter indbyrdes; rammelovgivningen skal ligeledes indeholde klare bestemmelser om resultaternes udnyttelse. De aktiviteter, som Kommissionen allerede har indledt i denne forbindelse, bør videreføres i første række. Udvalget peger eksempelvis på, at forslaget om europæiske firma-grupper på ny bør tages op og søges realiseret.

I denne forbindelse må man ligeledes se nærmere på spørgsmålet om, hvorledes man beskytter forskningsresultaterne mod at blive for tidligt udnyttet af ikke-berørte parter inden for og uden for EF.

Denne problematik behandles også i den udtalelse om Kommissionens meddelelse til Rådet og Europa-Parlamentet om bedre udnyttelse af resultaterne af EF-støttet F & U-virksomhed (dok.

⁽¹⁾ Jf. Udvalgets udtalelse af 1. juni 1983 (EFT nr. C 211 af 8. 8. 1983).

⁽²⁾ Udvalget fremhævede dette i udtalelsen af 1. juni 1983 om forslaget til første rammeprogram for videnskab og teknik (1984-1987) E.F.T. N° 211 af 8. 8. 1983, S. 32).

KOM(83) 18 endel.), som er under udarbejdelse i Det økonomiske og sociale Udvalg.

Med hensyn til EF's forskningsfremme kan det siges, at denne forskning som hovedregel er beliggende mellem følgende to yderpunkter:

- der må ikke være tale om ren grundforskning uden reelle anvendelsesmuligheder, thi i så fald er der ikke mere tale om erhvervsmæssig F & U, men om fremme af videnskaben,
- forskningens anvendelsesmuligheder må heller ikke være så direkte markedsrelaterede, at de griber direkte ind i konkurrencen mellem enkeltvirksomheder.

Man skal være opmærksom på ovenstående for hvert enkelt projekts vedkommende, idet det ofte — afhængigt af projektets formål og indhold — er vanskeligt at foretage en afgrænsning. Udvalget støtter Kommissionens principper for projektudvælgelsen; disse principper er følgende:

- fremme af langsigtet prækonkurrencemæssig teknisk forskning, fordi virksomhederne ikke selv er i stand til at finansiere sådan forskning på grund af den store risiko;
- fremme af forskningsprojekter på tværs af brancher og landegrænser med det formål at få samarbejdet inden for EF til at bære frugt;
- tiltag til medinddragelse af små og mellemstore virksomheder, ikke mindst når der er tale om projekter, som harmonerer med de små og mellemstore virksomheders særlige karakteristika;
- bevillingerne skal koncentreres om udvalgte projekter med stor multiplikatorvirkning, så støtten før så stor virkning som mulig;
- de berørte industrier skal udvise udpræget interesse for projekterne for at bekræfte disses betydning.

Der udtrykkes endvidere stor tilfredshed med Kommissionens erklærede mål, som består i at etablere et samarbejde mellem de højere læreanstalters og erhvervslivets forskning på tværs af landegrænserne. I den forbindelse skal man imidlertid sørge for, at forskningsprojekterne samordnes med de enkelte medlemsstaters statslige programmer på et fornødt grundlag.

3. Teknisk grundforskning

Teknisk grundforskning er et område, som egner sig særlig godt for en EF-indsats, bl.a. på grund af det

efterslæb, som Europa lider under, samt kompetencespredningen inden for EF.

Det foreslåede program vedrørende teknisk grundforskning omfatter en lang række industriteknologiske forskningsstiltag, som — taget hver for sig — utvivlsomt får umiddelbar betydning for videreudvikling af produkter og processer indenfor industrien i EF. Efter Udvalgets opfattelse er der imidlertid fare for, at bevillingerne spredtes for meget, dersom der ikke hersker fuld klarhed om prioriteringen. Dette har særlig stor betydning, fordi der står så relativt beskedne midler til rådighed. Det er nødvendigt på et så tidligt tidspunkt som muligt at medinddrage erhvervs- og arbejdstagerorganisationerne og disses sagkyndige i beslutningstagningen vedrørende prioriteringen. Dette vil også forbedre strømmen af information til de små og mellemstore virksomheder. Dersom virksomhederne og forskningsorganisationerne mener, at der bør sættes særlig kraftigt på bestemte områder, bør man i givet fald i første række give sig i kast med bestemte forskningsprojekter og samtidig udsætte andre forskningsprojekter, som prioriteres lavere. Under alle omstændigheder er fleksibel brug af bevillingerne påkrævet, således at midlerne også kan koncentreres om nye problemområder, som måtte dukke op. Midlerne til fremme af enkeltprojekter skal gøre det muligt at tilvejebringe den fornødne »kritiske masse«, som kan danne baggrund for større teknologiske fremskridt.

Ved udviklingen af nye teknikker skal man undersøge ikke blot disses anvendelsesmuligheder og forudsætningerne for deres anvendelse i industrien, men også deres konsekvenser for de berørte arbejdstageres sundhed og for miljøet. Dette gælder især udviklingen af nye materialer. Det er vigtigt at holde sig disse rammevilkår for øje, ikke blot af samfundspolitiske grunde, men bl.a. også for at forebygge fejlinvesteringer. Overlapning mellem programmet for teknisk grundforskning og miljøprogrammet er derfor ikke blot mulig, men oven i købet ønskværdig af hensyn til rentabel udnyttelse af forskningsresultaterne inden for de miljøpolitiske rammer. Dette gæl-

der i særdeleshed forsknings- og udviklingsprogrammerne vedrørende katalyse.

Udvalget peger på spørgsmålet om Kommissionens midlertidige ansættelse af forskningspersonale. Erfaringerne viser, at forskningsresultaternes kvalitet afhænger af forskningspersonalets kvalifikationer. Selv om der er tale om tidsbegrænsede kontrakter, er det nødvendigt at få ansat et højt kvalificeret, erfarent personale.

4. Anvendelse af nye teknologier (beklædningsindustrien)

Udvalget udtrykker særlig tilfredshed med Kommissionens forslag om anvendelse af nye teknologier, fordi forslaget gør det muligt at nå to mål samtidig. For det første kan der indhøstes erfaringer med industriel anvendelse af nye teknologier fra andre områder. Det forholder sig jo nemlig sådan, at sammenknytning af teknologier fra forskellige sektorer til gavn for en enkelt branche endnu ikke er særlig veludviklet i Europa, især ikke på tværs af landegrænserne. For det andet er der en mulighed for, at en stor og betydningsfuld erhvervsgren i EF med et stort antal direkte eller indirekte beskæftigede hurtigt kan få tilført de teknologiske impulser, som er tvungende nødvendige, hvis den skal klare sig i konkurrencen med lande i Det fjerne Østen, og hvis det skal undgås, at virksomhederne søger væk til de såkaldte »lavtlønslande«.

Da avanceret teknologi hidtil ikke har været særlig udbredt inden for beklædningsindustrien, er der særlig gode forudsætninger for mærkbar teknologisk fremgang. Om programmet krones med held, vil imidlertid i vid udstrækning komme til at afhænge af de små og mellemstore virksomheders medvirken. Man bør derfor — netop fordi de små og mellemstore virksomheder inden for beklædningsindustrien som regel har et skrøbeligt kapitalgrundlag — i de enkelte tilfælde undersøge, om det er muligt og udgiften værd at yde støtte ud over 50 %'s grænsen.

Bruxelles, den 26. oktober 1983.

François CEYRAC

Formand for

Det økonomiske og sociale Udvalg